

Ustanavljanje temeljnih skupnosti

V teh dneh poteka široka javna razprava o ustanavljanju temeljnih skupnosti za železniški in luški promet. Kako poteka ta akcija v Ljubljani, nam je povedal predsednik iniciativnega odbora za ustanovitev temeljne skupnosti prometnega središča Ljubljana tovariš Stjepan Lasan:

»Že med prvim mandatnim obdobjem skupščine samoupravne interesne skupnosti za železniški in luški promet SR Slovenije se je pokazala potreba po nadaljnjem dograjevanju samoupravne organiziranosti in vzpostavljanju dohodkovnih odnosov v okviru SIS. In prav to je privedlo člane SIS, da so preko svojih delegatov v skupščini dali pobudo za ustanavljanje temeljnih skupnosti po prometnih središčih, kjer bo prav gotovo neposreden vpliv delegatov

neprimerno večji. So namreč določene stvari, ki se bodo reševale lažje v regijah. Potrebe Ljubljane so na primer drugačne kot v Celjskem ali mariborskem prometnem središču, ker je tudi struktura gospodarstva, največjega porabnika teh prometnih storitev, v posameznih središčih različna.

Akcija ustanavljanja temeljne skupnosti na ljubljanskem prometnem področju poteka zadovoljivo. V nekaterih občinah je sicer čutiti še premajhen vpliv in angažiranost družbenopolitičnih organizacij pri tej akciji. Kljub temu smo v stikih že z vsemi družbenopolitičnimi organizacijami in organi na območju ljubljanskih občin in mesta in pričakujemo, da bodo v vrste iniciativnih odborov delegirali svoje člane, ki bodo aktivno sodelovali v tej akciji, saj bomo prav preko njih tudi lažje navezali tesnejše stike s krajevnimi skupnostmi in organizacijami združenega dela. Zavedamo se namreč, da bomo imeli prav gotovo največje težave pri pridobivanju delegatov iz krajevnih skupnosti, medtem ko so nam neka-

tere organizacije združenega dela že predlagale svoje delegate. Ob tem pa moramo upoštevati dejstvo, da najbrž z vsemi organizacijami niti ne bomo mogli vzpostaviti stikov saj je samo na območju mesta Ljubljane preko 400 organizacij. Temeljna skupnost bo organizirana tako, da bodo po posameznih občinskih območjih imenovane osnovne konference. Nosilke osnovnih konferenc bodo posamezne organizacije združenega dela, ki imajo največ udeležbe v prometu na tistem območju in te naj bi bile zadolžene za njihovo dokončno oblikovanje. Vsaka delegatska baza pa bo potem izvolila delegate v temeljno skupnost.

Moram reči, da sem bil v začetku naše akcije precej skeptičen, vendar se v zadnjem času stvari bistveno spreminjajo. V akcijskih odborih imamo namreč ljudi, ki so se osebno zavzeli za to in tako sem prepričan, da bo naša akcija do postavljenega roka, to je 15. julija, zaključena in podpisan samoupravni sporazum o ustanovitvi temeljne skupnosti za železniški in luški promet prometnega središča Ljubljana.

Brez dvoma bo potrebnih še precej naporov, da bo akcija stekla po zastavljenem programu.

M. Breznikar

Težavno usklajevanje

Kot smo najavili že v zadnji številki Dogovorov, so bili dani ob koncu preteklega meseca v javno razpravo aneksi k samoupravnim sporazumom o temeljnih planih družbenih dejavnosti za leto 1978 v Ljubljani. K predlogom aneksov je za javno razpravo bilo predloženo tudi gradivo samoupravne interesne skupnosti za varstvo pred požarom ter samoupravni sporazum o financiranju komunalnih dejavnosti v Ljubljani, ker bo s 1. julijem letos prenehal dosedanji način financiranja.

Javna razprava bo potekala trideset dni v delavskih svetih organizacij združenega dela ter svetih krajevnih skupnosti; nosilci razprave pa so predvsem novoizvoljeni delegati v delegacijah za področje samoupravnih interesnih skupnosti.

V obrazložitvi MK SZDL in Mestnega sveta ZSS Ljubljana h gradivu za javno razpravo je moč ugotoviti, da prihajamo v Ljubljani dokaj pozno v javno razpravo. Razlogov za to je več. V republiki še ni bil sprejet zakon o družbenoekonomskih osnovah svobodne menjave dela s katerim bi se moral spremeniti dosedanji način samoupravnega dogovarjanja v družbenih dejavnostih. Zato je bil sprejet zakon o začasnem financiranju do konca aprila 1978.

Občinske samoupravne interesne skupnosti so sicer pravočasno izdelale anekse samoupravnih sporazumov, niso pa bili še pripravljene aneksi republiških skupnosti, ki opredeljujejo solidarnost za enotne programe družbenih dejavnosti v republiki. Ob horizontalnem usklajevanju med občinskimi skupnostmi in v mestu se je pokazalo, da so obveznosti Ljubljane takšne, da se na podlagi danih možnosti ni mogoče uskladiti in pravočasno pripraviti anekse samoupravnih sporazumov.

Zato je bil tudi podaljšan zakon o začasnem financiranju družbenih dejavnosti do konca junija.

Kljub temu, da je bilo tudi nadaljnje usklajevanje zelo težavno in bo zahtevalo nekatere

dodatne spremembe programov, je bilo uspešno, saj so IS občin in mesta ugotovili, da so aneksi usklajeni s srednjeročnim programom in so podani vsi pogoji za javno razpravo in sprejem aneksov samoupravnih sporazumov o osnovnih planov družbenih dejavnosti za letošnje leto.

Tako poteka v teh dneh tudi v naši občini široka javna razprava o omenjenem gradivu, ki je zanimivo tudi zato, ker zajema tudi poročila o izvrševanju programa posameznih samoupravnih interesnih skupnosti v preteklem letu. Ob tem lahko z zadovoljstvom ugotovljamo, da je bil velik del v preteklem letu zastavljenih nalog na vseh področjih dokaj uspešno realiziran.

Nedvomno pa so tudi zastavljeni programi za letošnje leto takšni, da nam ob nadaljnjem uspešnem razvijanju delegatskega sistema in delu samoupravnih interesnih skupnosti zagotavljajo uspešno delo in nadaljnji razvoj na tem področju.

ab

**dopisujte
v
dogovore**

Ljubljana,
Prešernova 26
p. p. 191

Kvalifikacijska in izobrazbena struktura

Glede na potrebe po nekvalificiranih in polkvalificiranih delavcih v ljubljanskem gospodarstvu, prihajajo pretežno le-ti v Ljubljano iz drugih republik. V letu 1974 je bilo med delavci 60% nekvalificiranih in 13% polkvalificiranih ter razmeroma visok odstotek – 15% kvalificiranih. Ti delavci imajo večinoma nepopolno ali popolno osemletko. 5% jih je doseglo srednješolsko, 0,6% pa visokošolsko izobrazbo. Tudi primerjava s stanjem na novo zaposlenih v letu 1977, ki jih je evidentirala SIS za zaposlovanje v Ljubljani, kaže na skoraj povsem nespremenjeno procentualno zastopnost nekvalificiranih in polkvalificiranih.

Po nekajletnem bivanju pri nas se stanje dokaj spremeni: občutno upada delež nekvalificiranih na račun polkvalificiranih, kvalificiranih in celo visokokvalificiranih (polkvalifi-

ciranih ob prihodu 13%, kasneje 29%, kvalificiranih ob prihodu 15%, kasneje 26%, visokokvalificiranih ob prihodu 1%, kasneje 6%). Iz tega lahko zaključimo, da vladajo znotraj mnogih OZD pozitivni trendi v smeri boljše strokovne usposobitve delavcev, da pa je tudi v delavcih samih dovolj ambicij, volje in vztrajnosti, da se v priučevanje in študij za kvalifikacijo vključijo in da svoj cilj tudi dosežejo. Kot manj ugodno dejstvo, ki delno razvrednoti gornjo navedbo, naj navedemo, da so polkvalifikacije v 20% primerov le intermedij značaja, veljavne samo v delovni organizaciji, kjer je bila pridobljena. To kaže na interes delovne organizacije, da usposobi nekvalificiranega delavca za specifično delovno operacijo, ne pa tudi skrb te delovne organizacije za vsesplošno boljše strokovno usposobitev delavca, kar bi

mu odprlo pot do boljšega kruha tudi v primeru zamenjave delovnega mesta.

Omeniti je tudi, da med sezonskimi delavci le redko zasledimo pridobitev kakršnekoli polkvalifikacije.

Med panogami gospodarskih dejavnosti, kjer se delavci iz drugih republik najintenzivneje zaposlujejo, visoko odstotata gradbeništvo s 45% in industrija s 30%, sledi komunalna z 9%, nato trgovina in gostinstvo z 8%, promet z 1% itd. Podatki veljajo za leto 1974, vendar tudi podatki iz leta 1977, ki jih navaja Samoupravna skupnost za zaposlovanje v Ljubljani, nudijo enak razpored, dasiravno ni navedena procentualna zastopnost v posameznih panogah. Ti podatki govore tudi o dokaj visoki stopnji (odstotek ni naveden) zaposlenosti žena v zdravstvu, zlasti kot strež-

niški kader v bolnicah. Omeniti je treba, da je to delo često hudo naporno zlasti spričo nočnih turnusov dela in dela v sobotah in nedeljah, zato je fluktuacija na tem področju precejšnja, tako nam vsaj zagotavljajo zdravstveni delavci. Ob dejstvu, da so med delavkami, zaposlenimi v tej panogi, ne le samska dekleta temveč tudi žene z otroki, je zapuščenje tovrstnega dela razumljivo, verjetno so pa odločilnejši za menjanje zaposlitve nizki osebni dohodki, ki so za zdravstvo nasploh značilni. Ko že govorimo o fluktuaciji, naj podčrtamo to, da fluktuacija na delovnem mestu ne predstavlja v odnosu do slovenskih delavcev bistvenega odstopanja. Najčesteje jo zasledimo med gradbenimi in komunalnimi delavci. Sklepamo, da so glavni motivi zanjo nizek osebni dohodek in težki pogoji dela. Večja je med kvali-

ficiranimi delavci kot med ostalimi.

Največ delavcev iz BiH

Dotok delavcev je največji iz republike Bosne in Hercegovine, saj jih je bilo v letu 1974 v Ljubljani kar 46%. Tem slede delavci iz Hrvaške s 34%, ostalih 20% pa je največ iz Srbije in v skromnem obsegu iz drugih jugoslovanskih republik in avtonomnih pokrajin. V letu 1977 se je odstotek delavcev iz BiH še znatno okrepil, saj znaša po podatkih SSZ v Ljubljani 66%, 12% iz Hrvaške, 17% pa iz Srbije. Zanimiva je ugotovitev, da delovne organizacije najraje zaposlujejo delavce iz BiH. Iz zahtevkov, ki jih naslavljajo OZD na Samoupravno skupnost za zaposlovanje glede pridobitve delavcev, je to dobro razvidno. Utemeljitev: tradicija iskanja delav-